

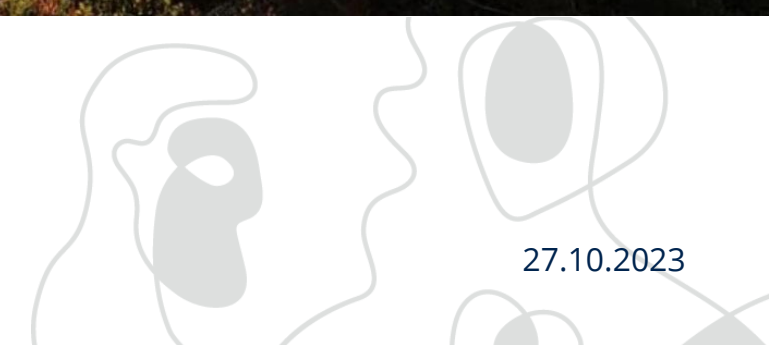
Nytt frå Statsforvaltaren

Fagsamling

Mary Ueland

Statsforvaltaren i Vestland

27.10.2023

Tilskot til drift av beitelag - RMP – *driftstilskot*

- Sleppt dyr på utmarksbeite
 - 25 kr per småfe
 - 35 kr per storfe/hest

} Førebelse
satsar for 2024
- 9,26 mill. kr for sesongen 2022

Krav til søknad

- Minimum to medlemmar
- Fem veker på utmarksbeite
- Organisert tilsyn og sanking tilpassa området
 - Felles dato for ettersank
- Årsrapport som merknad eller vedlegg
 - Årsmøte (krav om møte)
 - Innestående midlar på konto per 1.11
 - Samandrag om sesongen

Kva kan driftstilskotet brukast til?

Foto: Mary Ueland, SFVL

- Alt – som kjem beiting **i utmark** til gode og er med på å redusera tapstal, t.d.:
 - Tilsyn
 - Transport
 - Gjerding i utmark
 - Bjøller
 - Fagmøte
 - Hjelpemiddel, snyltebehandling osv.
 - Osv.

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark - RMP

- Sau på utmarksbeite f.o.m. 600 meter over havet
- Må vere medlem i beitelag
- Minimum 5 veker på utmarksbeite
- Sau eldre enn eit år
- Inntil 100 sauer per føretak
- Kr 25 per dyr

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark - RMP

Foto: Kari Elsa des Bourrie

- Ammegeit, kje, bukkar og kasterte bukkar
- Minst 5 veker på inngjerda/avgrensa innmarksbeite
 - Mobilt, permanent eller virtuelt gjerde
 - Avgrensa av terreng
 - Styrt skjøtselsbeiting
- Kr 350 per dyr
- Legg ved bilete av beitet ved sesongstart, skal bere preg av attgroing

Tilskot til tiltak i beiteområde - *investeringstilskot*

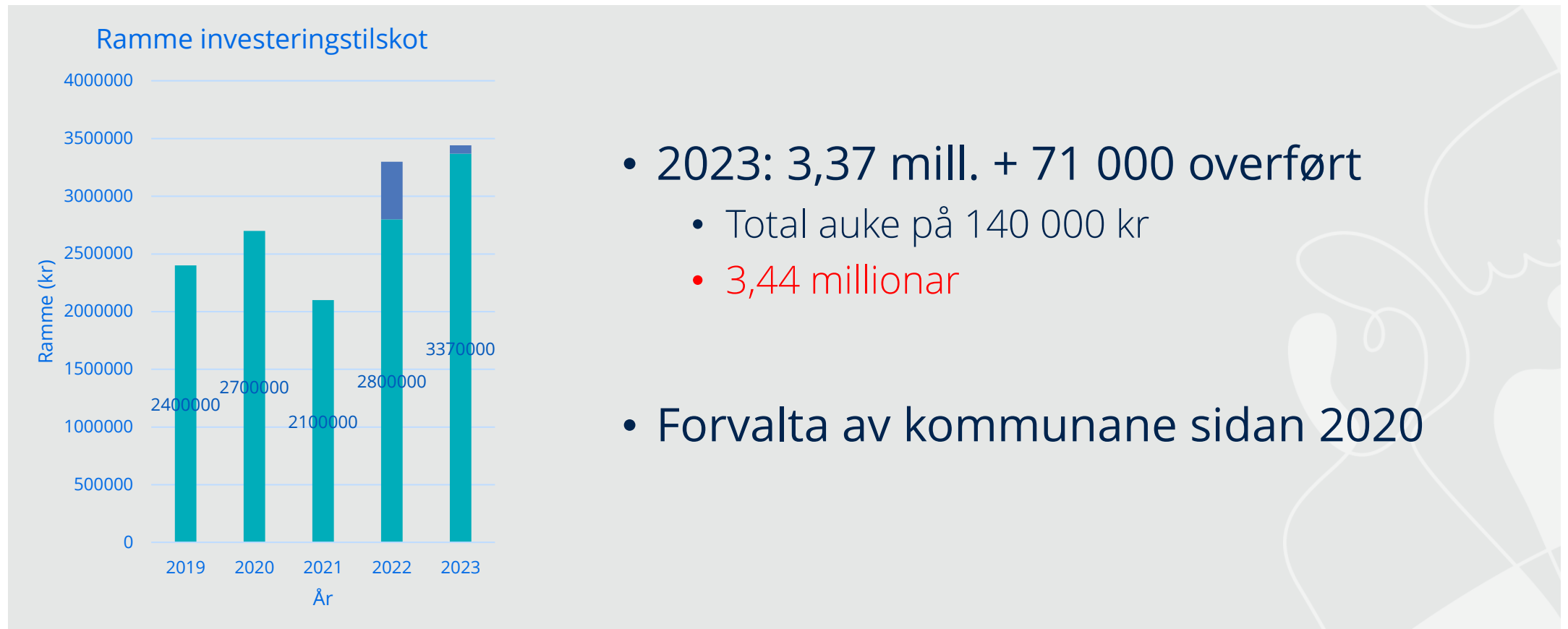

Foto: Synnøve Vonen Kvaal, SFVL

- Faste installasjonar og anna utstyr
 - Sperregjerde, bruer, hytter, sanke- og skiljeanlegg, elektronisk overvåkning, saltsteinsautomater
- Tidsavgrensede planleggings- og tilretteleggingsprosjekt
 - Ny organisering av beitelag, prosjektretta arbeid for økt beitebruk, utprøving av utstyr, vegetasjonskartlegging, utarbeidelse av planar

Tilskot til tiltak i beiteområde - *investeringstilskot*

The background of the slide is a light gray gradient. On the left side, there are several faint, stylized line drawings of human faces and profiles, some with abstract shapes around them, suggesting a focus on psychology or human behavior. The word "Spørsmål?" is centered in a dark blue, sans-serif font.

Spørsmål?

Beitebruk i utmark

Statsforvaltaren i Vestland

27.10.2023

Verdien av utmarksbeite

Arealrekneskap i utmark
Utmarksbeite – ressursgrunnlag
og beitebruk

NIBIO RAPPORT | VOL. 7 | NR. 208 | 2021

YNGVE REKDAL OG MICHAEL ANGELOFF
Divisjon for kart og statistikk

- Vegetasjons- og beitekartlegging
 - *Rekna frå tilvekst på lam og beite på hausten*

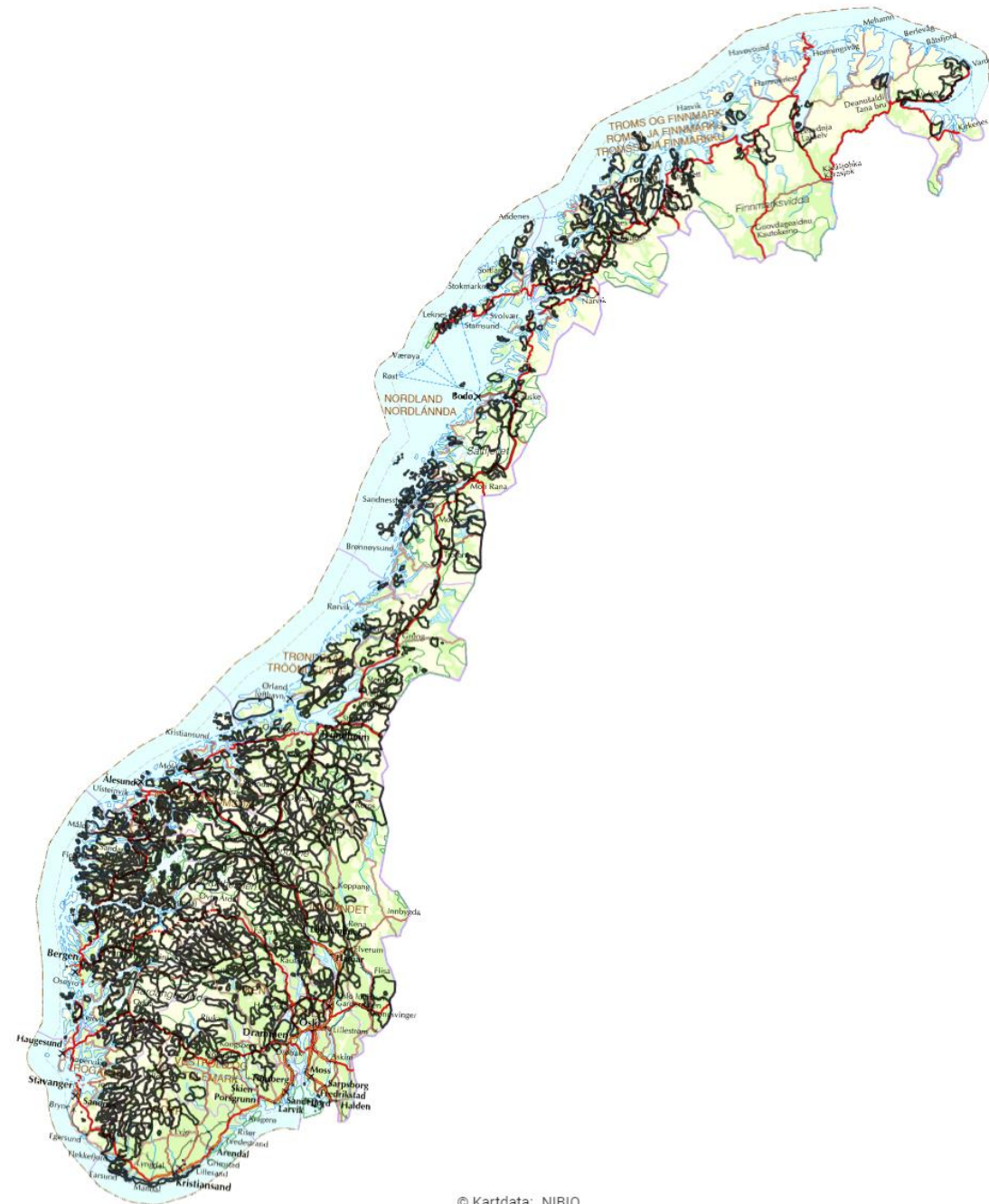
Fôropptak per dag	Beitekvalitet	Dyr per km ²	Dekar per dyr
1,0 f.e. (sau)	Mindre godt	33 – 54	30 – 19
	Godt	55 – 76	18 – 13
	Svært godt	77 – 108	13 – 9

- Vestland: god kapasitet, 65-78 sau/km²
- *Godt + svært godt = nyttbart beite*

Henta frå NIBIO rapport 6 (64) 2020

Utmarksbeite i Noreg

- 86 % tilgjengeleg utmarksbeiteareal
 - 41 % mindre godt beite
 - 48 % godt
 - 11 % svært godt
- 46 % av jordbruksbedriftene slapp dyr i utmarka
 - 73 % av bruka i Hordaland
 - 72 % av bruka i Sogn og Fjordane
 - Betydeleg del av driftsgrunnlaget
- Arealkrevjande, men ikkje arealforbrukande

Utmarksbeite i Noreg

- OBB bruker 35 % av Noreg sitt landareal
 - Med reindrift: 45 %
- Enorm ressurs, kapasitet til 9,5 millionar sau
 - Beitetrykk
 - 30 % husdyr
 - 15 % hjortedyr
 - 45 % samla utnyttelse
 - 55 % er 'ledige'
- Striden om utmarka
 - Fleire og fleire vil ha eit ord med i laget i utmarksforvaltninga
 - Hytter
 - Rovdyr
 - Jakt
 - Turisme
 - Energiproduksjon
 - Den største trusselen mot utmarksbeite er at det vert for lite brukt

Kor mykje er utmarka verdt?

- Kva vert utmark brukt til?
 - Friluft, tur, nedbygging
 - Berekraftig matproduksjon
 - 'Gratis fôr med minimal innsats'

	Antal dyr	Fôropptak f.e./dyr/dag	Dagar på utmarksbeite	Fôropptak totalt, f.e.	Fôrverdi kr pr år (kr 3,5 pr f.e.)
Storfe	20 000	5	80	8 mill.	28 mill.
Småfe	283 000	1	100	28 mill.	99 mill.
<i>Sum</i>	<i>303 000</i>			<i>36 mill.</i>	<i>127 mill.</i>

Beitebruksplan for Hol 2023-2035

Geiter i solnedgang ved Stolsvatnet. Foto: Arsene M. Øvrejorde

Planfremjar: Hol kommune

Vedteke i kommunestyret 08.12.22

SAMANDRAG	1
FØREORD	2
INNLEIING	4
1.0 BEITEBRUK I HOL I DAG	5
1.1 Attendeblick	5
1.2 Beitedyr i Hol	6
1.3 Stølsdrift	7
1.4 Attgroing	8
1.5 Biologisk mangfald	8
1.6 Utvikling i tilvekst til lam på utmarksbeite	9
1.7 Tilhøvet til smittsamt sjukdomar på vilt	10
2.0 RESSURSGRUNNLAGET	11
2.1 Areal	11
2.2 Naturgrunnlag og beitekvalitet	11
2.3 Verdi av utmarksbeita	11
2.4 Organisering av beitinga	13
2.5 Tap og tapsårsaker	14
2.6 Radioaktivitet	15
3.0 UTMARKSBEITE I PLANSAMANHENG	16
3.1 Beitebruk og arealplanar	16
3.2 Tidlegare planar	16
3.3 Beitenæringa som høyringsinstans	16
3.4 Inngjerding av fritidstomter	16
3.5 Sperregjerde	17
3.6 Fortetting av eksisterande hyttefelt – minimal spreidd bygging i LNF	18
3.7 Arealvern for stølane og for tidlege beiteområde for sau	18
3.8 Konsekvensanalyse og faktakartlegging	19
3.9 Vegetasjonskartlegging ved verdivurdering av beite	19
3.10 Erstatning for tapt beiterett	20
3.11 Kvar går me framover	21
4.0 UTVIKLING AV BEITENÆRINGA	23
4.1 Oversyn over aktuelle tiltak	25
4.2 Tiltaksplan	28
5.0 LITTERATUR	29
6.0 TEMAKART	30
7.0 OVERSYN OVER LOVAR OG FORSKRIFTER	31

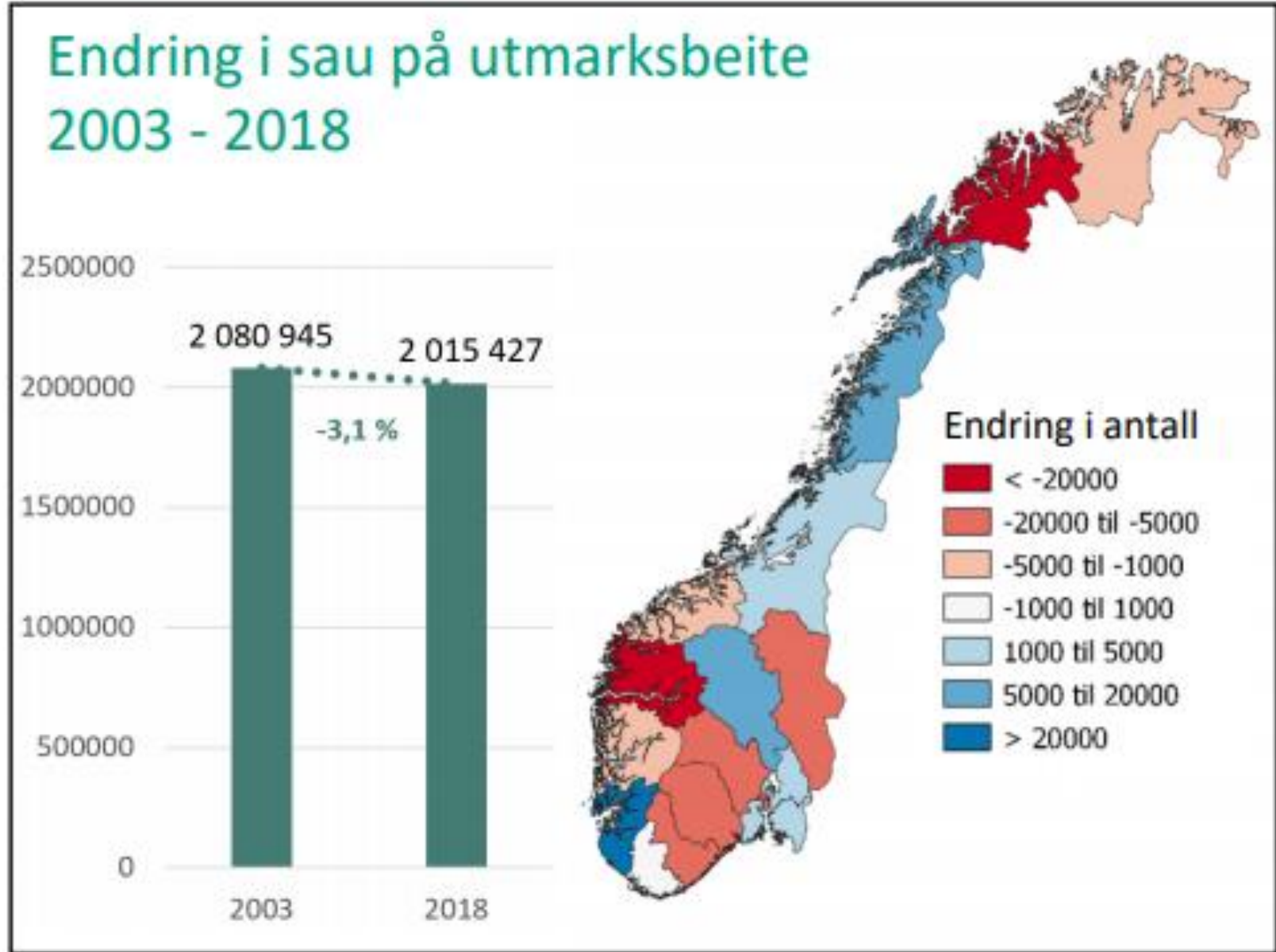

Beitebruksplan

- Presenterer beiteareala i kommunen
- Historisk og framtidig beitebruk
- Vedtas politisk, del av det kommunale planverket
- Samarbeid mellom kommune og beitenæringa
- Auke bevisstheten om verdien av utmarka
- Finne praktiske løysingar på problem for beitebruken
 - Tiltak som reduserer konfliktnivå
- Kva gjer beitenæringa?
 - Ope kulturlandskap
 - Variert og rikt biologisk mangfald
 - Klimavenleg matproduksjon
 - Med meir!!

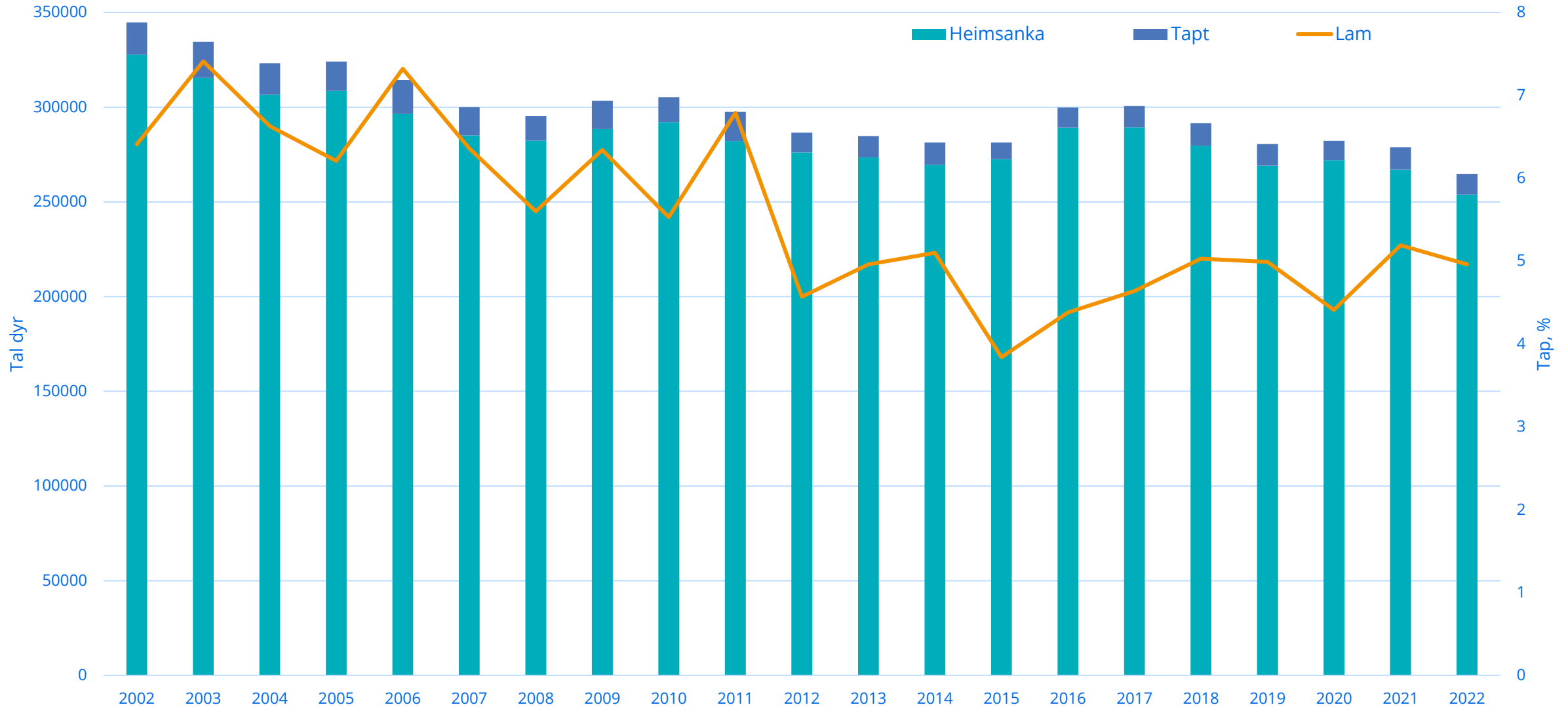

'...synleggjera utmarksbeitet på nasjonalt og regionalt nivå, for dei som driv politikk og utvikling av strategiar for forvaltning og bruk av utmarksbeite på det nivået. For den som brukar og forvaltar utmarksbeite lokalt, er det og viktig å kunne sette lokale ressursar inn i større samanheng'

Sleppte og sankta dyr

Utmarksprosjekt?

- Nedgang i dyr i utmarka
- Kraftigare nedgang i beitelag enn i PT
- To diskusjonsmøte
 - NSG
 - Bondelag
 - Bonde- og småbrukarlag
 - Landbruksavdelinga, SFVL
- Kvar trykker skoen?
- Kva vil vi oppnå?
 - Få fleire til å starte opp?
 - Få fleire til å sende til fjells i staden for heimebeite?
 - Ikkje minst: behalde dei me har!

Informasjonsarbeid

- Kven talar beitenæringa si sak?
- Korleis kan vi synleggjere viktigheten av beitenæringa?
- Korleis nå ut til folk utanfor næringa?
- Folk vil vite kvifor eit forbud finst
 - Kvifor kan ikkje hunden gå laus?
 - Kvifor kan vi ikkje bruke stien/hytta/løypa/vegen?
- Auke forståing

Takk for meg!

Mary Ueland

rådgjevar

mary.ueland@statsforvalteren.no

57 64 30 62

Statsforvaltaren i Vestland

Facebook @SFVestland

Twitter @SFVestland

LinkedIn @SFVestland

Abonner på nyhende www.statsforvaltaren.no/vl